

دستورالعمل تدوین پایان نامه رشته پزشکی و تحصیلات تکمیلی

- دانشجویان عزیز جهت گذراندن واحد پایان نامه به نکات ذیل توجه فرمایید :
- 1) تهیه پایان نامه آخرین بخش دوره دکترای پزشکی است که طی آن دانشجو موظف است در یک زمینه مربوط به رشته تحصیلی خود زیر نظر استاد راهنما به تحقیق بپردازد. لازم است قبل از هرگونه اقدام تکراری نبودن عنوان پروپوزال و موضوع تحقیق توسط معاونت پژوهشی دانشکده تأیید گردد.
 - 2) هر دانشجو می تواند به راهنمایی یکی از اعضای هیات علمی دانشگاه که دارای حداقل رتبه استادیاری باشد پایان نامه انتخاب کند.
 - 3) در صورت لزوم به پیشنهاد استاد راهنما یک نفر از اعضای هیات علمی یا متخصصان و محققین برجسته پس از تأیید شورای گروه به عنوان استاد مشاور تعیین می شود.
 - 4) دانشجویان پس از ورود به دوره کارآموزی بالینی مجازند موضوع پایان نامه را با نظر استاد راهنما انتخاب کنند، یکی از شرایط معرفی دانشجو به امتحان پره انترنی ثبت موضوع پایان نامه در معاونت پژوهشی دانشکده خواهد بود.
 - 5) فاصله زمان ثبت موضوع پایان نامه تا زمان دفاع آن نبایستی کمتر از یکسال باشد.
 - 6) انتخاب موضوع پایان نامه توسط بیش از یک نفر از دانشجویان با نظر استاد راهنما و تأیید مدیر گروه آموزشی و تصویب کمیته بررسی پایان نامه در صورتی مجاز است که اولاً حجم و اهمیت موضوع تحقیق با تعداد دانشجویان تناسب داشته باشد، ثانیاً تقسیم بندی موضوعات تحقیق به گونه ای باشد که هر یک از دانشجویان ذیربط بتوانند انجام بخش مستقلی از پایان نامه را عهده دار شوند.
 - 7) دانشجویان می بایست به راهنمایی اساتید راهنما و مشاور و با استفاده از دستورالعمل نگارش، پروپوزال خود را تنظیم نمایند و پس از تهیه، پروپوزال را به همراه 2 خلاصه مقاله از مقالات استفاده شده در پروپوزال، 1 عدد CD از متن پروپوزال و پروپوزال طرح تحقیقاتی (در صورتی که پایان نامه بصورت طرح تحقیقاتی هیئت علمی یا طرح دانشجویی نیز ارائه شده باشد) ارائه نمایند.
 - 8) جهت تحویل به کتابخانه و معاونت پژوهشی دانشکده، دانشجویان می بایست حداقل 3 جلد پایان نامه های صحافی شده با جلد زرشی و 2 عدد CD از متن پایان نامه به کتابخانه و معاونت پژوهشی دانشکده نیز تهیه نمایند.
 - 9) شرط معرفی دانشجویان پزشکی در امتحان پره انترنی، ثبت موضوع پایان نامه در معاونت پژوهشی با شرط محاسبه ظرفیت اساتید راهنما و مشاور می باشد.
 - 10) با توجه به محدودیت ظرفیت اساتید راهنما و مشاور، چنانچه از زمان عودت پروپوزال پایان نامه به دانشجویان تا زمان برگشت آن به معاونت پژوهشی دانشکده، بیشتر از یکماه گذشته باشد آن پروپوزال از طرف کمیته بررسی پایان نامه مورد قبول واقع نشده و دانشکده در این مورد هیچگونه مسئولیتی به عهده نخواهد گرفت.
 - 11) برای تایپ متن پایان نامه از خط "B zar" اندازه 16 و هر صفحه "22" سطر استفاده شود. عناوین اصلی با "B" "zar" اندازه 16 به صورت Bold و عناوین زیر گروه هر عنوان اصلی نیز با همین فرمت (Bold 16" B zar) با شماره مشخص گردند و طرح روی جلد به شرح زیر باشد:

الف - طرح روی جلد

- آرم دانشگاه و نام دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گلستان (قلم B Titr، 14)
- دانشکده (قلم B Yagut، 14)
- پایان نامه ... (قلم B Yagut، 14)
- جهت دریافت (قلم B Yagut، 14)
- با گرایش (قلم B Yagut، 14)
- عنوان پایان نامه (قلم B Titr، 14)

استاد راهنما (قلم B Titr ، 14)
پژوهش و نگارش (قلم B Titr ، 14)
ماه و سال اتمام پایان نامه (قلم B Yagut ، 14)
شماره ثبت

در شیرازه : اسم پژوهشگر ، ماه و سال
12) برای جزئیات بیشتر به پیوست های
الف (راهنمای تنظیم و تدوین پیش نویس پایان نامه (پروپوزال))
ب (راهنمای تدوین و نگارش پایان نامه)
ج (دستور العمل تنظیم منابع پایان نامه) مراجعه نمائید .

پیوست ب

راهنمای تدوین و نگارش پایان نامه

پایان نامه خود را در قالب بخشهای زیر تدوین فرمائید :

1. صفحات مقدماتی
 2. متن اصلی
 3. پیوست
- * لازم است تناسب حجم مطالب هر بخش از گزارش به شرح زیر رعایت گردد :
- چکیده و مقدمه در حدود 10-20 درصد
 - بررسی متون در حدود 10-20 درصد
 - مواد و روشها در حدود 20 درصد
 - یافته ها در حدود 20-30 درصد
 - بحث و نتیجه گیری در حدود 20 درصد حجم پایان نامه را به خود اختصاص دهد .
 - کل حجم پایان نامه نباید از 30 صفحه کمتر باشد .

1- صفحات مقدماتی

مشمول بر اجزای زیر بوده که با حروف الفبا شماره گذاری شده و در صفحات مجزا به شرح زیر نوشته می شود :

الف - صفحه طرح روی جلد

- آرم دانشگاه و نام دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گلستان (قلم B Titr ، 14)
- نام دانشکده (قلم B Yagut ، 14)
- جهت اخذ (قلم B Yagut ، 14)
- عنوان پایان نامه (قلم B Titr ، 14)
- نام استاد راهنما (قلم B Titr ، 14)
- نام استاد مشاور (قلم B Titr ، 14)
- نام نویسنده (قلم B Titr ، 14)
- سال تحصیلی (قلم B Yagut ، 14)

- شماره پایان نامه (قلم B yagut ، 14) به نمونه طرح روی جلد که بر فرمت فوق تهیه شده است در صفحه 9 مراجعه نمایید .

ب - صفحات تقدیم و تشکر

ج - چکیده : یک تا یک و نیم صفحه را به خلاصه ای از مطالب پایان نامه شامل بیان مسئله ، هدف از اجرا ، روش انجام ، نتایج و نتیجه گیری نهایی اختصاص دهید .

د - فهرست مطالب : شامل فهرست رئوس مطالبی است که در متن اصلی آمده است . به نمونه صفحه 8 مراجعه نمایید .

ه - فهرست جداول (شامل شماره و عنوان جدولها)

و - فهرست تصاویر یا نمودارها (شامل شماره و عنوان پیوستها)

2- متن اصلی

متن اصلی پایان نامه با فونت B zar ، 16 نگارش گردد و مشتمل بر پنج فصل بشرح زیر تنظیم گردد :

فصل 1- شامل :

- مقدمه (زمینه تحقیق - بیان مسئله - اهمیت مسئله و ضرورت تحقیق)

- سؤالات پژوهش و یا فرضیه ها

- تعریف واژه ها (نظری - عملی)

- محدودیت های پژوهش

بیان مساله : در این قسمت موضوع مورد مطالعه را همراه با اطلاعات زمینه ای مستدل تعریف نموده ، دلایل انتخاب موضوع و فواید ناشی از اجرای تحقیق و کاربرد آن را به روشنی توضیح دهید .

اهداف ، فرضیات : اهداف اصلی و جزئی را به همان ترتیبی که در پروپوزال ذکر شده تدوین نمایید و در مطالعات تحلیلی ، فرضیات و مطالعات توصیفی ، سؤالات مورد آزمون را ارائه دهید .

فصل 2- مروری بر متون

سیر تاریخی و پیشینه تحقیقات مشابه (با تاکید بر هدف ، روش انجام تحقیق ، جامعه مورد مطالعه و نتایج بارز تحقیق و نتیجه گیری کلی حتی الامکان در ده سال گذشته و بصورت توالی تاریخی از قدیم به جدید یا جدید به قدیم آورده شود .

فصل 3- روش بررسی

در این فصل موارد زیر را به طور مفصل ارائه نمایید :

- متغیرها (نقش ، تعریف عملی و مقیاس اندازه گیری)

- نوع مطالعه

- جمعیت مورد مطالعه (تعریف جامعه مورد مطالعه ، معیارهای ورود و حذف ، روش نمونه گیری ، حجم نمونه و شیوه محاسبه آن)

- مکان و زمان انجام مطالعه

- روش جمع آوری داده ها

- روش اجرای طرح (بر حسب نوع مطالعه به نحوه تقسیم تصادفی ، نحوه همسان سازی ، نحوه پیگیری ، نحوه مداخله ، ملاحظات اخلاقی و .. اشاره کنید) .

- روش تجزیه و تحلیل داده ها

- مشکلات و محدودیتها

فصل 4- نتایج

در این فصل به عنوان داوری بیطرف، تنها باید به ارائه نتایج و مقایسه آنها بر اساس اهداف و فرضیات تعیین شده پرداخت، لازمست به نتیجه مقایسه و آزمونهای آماری و سطح معنی داری آنها (مقدار P) بر حسب نوع مطالعه و اهداف و فرضیات اشاره شود اما نتیجه گیری نهایی و نحوه تعمیم این نتایج و توجیه آنها به فصل بعدی (بحث و نتیجه گیری) موکول می شود.

به طور کلی نتایج تحقیق به ترتیب زیر سازماندهی و ارائه می گردد.

- معرفی موارد تحت مطالعه بر حسب متغیرهای زمینه ای مورد نظر (مثلاً ترکیب سنی و جنسی گروههای مطالعه)

- فراوانی متغیرهای مستقل در گروههای مطالعه (مثلاً درصد سیگاریها در هر گروه)

- فراوانی متغیر وابسته بر حسب فراوانی متغیرهای مستقل و با توجه به مطالعه و اهداف (مثلاً فراوانی سرفه مزمن در گروه سیگاری و غیر سیگاری)

- انجام و ارائه آزمونهای آماری بر حسب نوع مطالعه، اهداف و فرضیات

ارائه نتایج فوق در قالب متن، جدول و نمودار انجام می گیرد.

متن: هر گاه بتوان با بیان ساده و غیر ریاضی با خواننده ارتباط برقرار نمود نتایج بصورت متن ارائه می شود. مثلاً اگر از 100 بیمار، نیمی سیگاری و نیمی دیگر غیر سیگاری باشند همین اشاره کفایت می کند و نیازی به تنظیم جدول و کشیدن نمودار نیست. متن نوشته شده در فصل نتایج می تواند شامل دو قسمت اطلاعات خود کفای نوشتاری، شرح و نتیجه گیری از اطلاعات ارائه شده در جداول و نمودارها باشد. توجه به این نکته ضروریست که منظور از شرح اطلاعات، نتیجه کلی است که خواننده بایستی از جدول و نمودار بگیرد.

جدول: اطلاعات آماری و داده هایی را که بدلیل حجم زیاد نتوان در متن گنجانند (و در صورت ارائه خواننده را گیج خواهند کرد) بایستی دسته بندی و تنظیم نمود در جدولهای مناسب ارائه کرد تنظیم یک جدول مناسب دارای قواعدی به شرح زیر است.

IV: هر جدول بایستی دارای سطر و ستون جمع باشد.

V: محتوی جداول (عناوین سطرها و ستون ها و ارقام مندرج و درصدها و...) واضح و بامعنی باشد. اگر به علت کمبود جا از علائم اختصاری استفاده می شود، شرح این علائم بایستی در زیر جدول و با حروف ریزتر آورده شود.

VI: جداول فارسی از راست به چپ تنظیم شود.

VII: در مورد تعداد دقیق طبقات یک متغیر در جدول نمی توان قانون کلی صادر کرد ولی عوامل مهمی که در این زمینه مورد توجه قرار می گیرد عبارتند از:

توجه به این مطلب که آیا طبقه بندی متغیر به نوعی زمینه علمی وابسته است یا خیر مثلاً برای سرخک می توان طبقات سنی کمتر از 2 سال، 2 تا 15 سال و بالاتر از 15 سال را داشت در حالیکه در مورد بیماریهای ایسکمیک قلبی تنظیم طبقات سنی به صورت کمتر از 30، 30 تا 45 سال و بالاتر از 45 منطقی تر است.

اگر بخواهیم نتایج خود را با دیگران مقایسه کنیم در این صورت بایستی طبقه بندی ما مطابق همان الگویی باشد که زمینه مقایسه ماست.

تعداد طبقات نبایستی آنقدر کم است که بعضی نتایج در آن گم شود و نه آنقدر زیاد که تجزیه و تحلیل را مشکل سازد .

طبقه بندی متغیر بایستی جامع و مانع الجمع باشد یعنی هر مورد تحت مطالعه ، جایی برای خود داشته باشد و هر رقم در بیش از یک گروه نباشد .

VIII: در جداولی که آزمون آماری انجام شده ، نوع تست بکار رفته و مقدار آن (مثلاً $t = 3/85$ ، $X^2 = 6/25$) و مقدار P (مثلاً $P \leq 0/05$) ارائه شود .

تصویر و نمودار : هنگامی که تفهیم اطلاعات بخاطر گستردگی ، تنوع و یا برخی از ویژگیها (مثلاً روند تغییرات) توسط جدول مشکل باشد نمودار به کمک می آید . قبل از انتخاب نمودار بایستی به داده ها نگاه کرد و نوع آنها را تشخیص داد و سپس مناسب ترین روش نمایش را انتخاب کرد .

فصل 5- بحث و نتیجه گیری کلی و پیشنهادات :

بحث و نتیجه گیری : در این مبحث نتایج ارائه شده در فصل قبل را مورد بحث قرار دهید . از زیاد بودن یا کم بودن یک عامل در یک دسته بیمار چه نتیجه ای می گیرید ؟ چگونه آن را توجیه می کنید ؟ تا چه حد در اثبات فرضیه (فرضیات) خود موفق بوده اید ؟ وجوه تشابه و تناقض یافته های شما با سایر مطالعات انجام شده در این زمینه چه می باشد و چگونه آنرا توجیه می کنید ؟ با توجه به مجموعه شواهد به چه نتیجه کلی دست یافته اید ؟

نتیجه گیریها و بحثهای شما می تواند بر حسب گستردگی موضوع و تعداد متغیرهای مورد بررسی بسیار مفصل یا محدود و مختصر باشد . به هر حال در اینجاست که اطلاعات خود را درباره موضوع مورد تحقیق و مهارت خود را در تامین ارتباط بین عوامل و تعمیم نتایج به نمایش می گذارید .

در تدوین این مبحث به نکات زیر توجه فرمائید :

تنها نتایجی مورد بحث قرار می گیرند که در فصل یافته ها (4) به آن اشاره شده است .

مقایسه یافته ها با سایر مطالعات انجام شده و تعمیم آنها به جامعه هدف با توجه به روش مطالعه و طراحی آن امکان پذیر است .

پیشنهادات : این قسمت را با توجه به نتایجی که گرفته اید در قالب اجزاء زیر تدوین نمایید :

پیشنهادات در رابطه با بکارگیری یافته های تحقیق

پیشنهادات بر اساس زمینه های جدیدی که برای تحقیقات بعدی ایجاد شده است .

فهرست منابع : ذکر منابع علاوه بر اعتبار بخشیدن به تحقیق انجام شده نشانگر رعایت اخلاق تحقیق نیز می باشد . برای تنظیم فهرست منابع از الگوی پیوست استفاده شود .

1- پیوست

اطلاعاتی که ذکر آنها در متن ضرورتی ندارد ، ولی سبب درک بهتر مساله می شوند ، تحت عنوان پیوست به انتهای تحقیق افزوده میشوند (مانند پرسشنامه)

چند نکته مهم در تحویل پایان نامه :

آرم دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گلستان بر روی جلد پایان نامه زرکوب گردد.

پایان نامه به امضای اساتید راهنما و مشاور برسد .

مقاله ای از متن پایان نامه بر اساس الگوی پیشنهادی مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی تهیه شده و علاوه بر اینکه در انتهای یکی از نسخه های پایان نامه صحافی می شود ، کپی آن تحویل امور پژوهشی دانشکده گردد .
نمره پایان نامه ، در قبال ارایه پایان نامه صحافی و امضاء شده زرکوب گردد .
شماره پایان نامه در حاشیه کناری جلد پایان نامه زرکوب گردد .
بعد از دفاع دیسکت پایان نامه به امور پژوهشی تحویل داده شود .

پیوست ج

دستور العمل تنظیم منابع پایان نامه

رفرنس نویسی بر اساس روش ونکوور تنظیم شود بدین منظور از دو روش زیر می توانید استفاده کنید:

2- استفاده از نرم افزار Endnote

3- استفاده از راهنمای تنظیم منابع بر اساس روش ونکوور که بر روی تارنمای واحد پژوهشی دانشکده پزشکی موجود می باشد .